Europos Parlamentas
2024-2029

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas
Pirmininkė

9.4.2025

Biudžeto komiteto
pirmininkui
Johanui Van Overtveldtui
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams lėšų mobilizavimo – EGF/2024/003 BE/Van Hool – Belgija (2025/0061(BUD))

Gerb. Pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas nusprendė pateikti šią nuomonę laiško forma.

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas apsvarstė šį klausimą 2025 m. balandžio 9 d. posėdyje. Tame posėdyje jis nusprendė atsakingam Biudžeto komitetui pateikti toliau išdėstytą nuomonę.

Pagarbiai

Li Andersson

NUOMONĖ

A. Kadangi 2024 m. spalio 29 d. Belgija pateikė paraišką mobilizuoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF) lėšas pagal Reglamento (ES) 2021/691 (EGF reglamentas) 8 straipsnio 1 dalį, nes buvo atleisti Belgijos įmonės „Van Hool NV“ darbuotojai ir tai yra ekonomikos sektorius, kuris priskiriamas NACE 2 red. 29 skyriui (Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba); kadangi „Van Hool“ darbuotojai atleisti NUTS 2 lygmens Antverpeno provincijos regione (BE21);

B. kadangi Belgija pateikė paraišką pagal EGF reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytus intervencijos kriterijus, pagal kuriuos per keturių mėnesių ataskaitinį laikotarpį (šiuo atveju nuo 2024 m. balandžio 8 d. iki 2024 m. rugpjūčio 8 d.) turi būti sustabdyta ne mažiau kaip 200 valstybės narės įmonės atleistų darbuotojų ar savarankiškai dirbančių asmenų veikla, įskaitant tiekėjų ir tolesnės gamybos grandies įmonių atleistus darbuotojus; kadangi įvertinusi šią paraišką ir laikydamasi visų taikytinų EGF reglamento nuostatų, Komisija padarė išvadą, kad EGF finansinės paramos suteikimo sąlygos yra įvykdytos;

C. kadangi paraiška yra susijusi su 2 411 atleistų darbuotojų (reikalavimus atitinkantys paramos gavėjai), kurių veikla pirmiau nurodytuose ekonomikos sektoriuose buvo nutraukta;

D. kadangi 2025 m. kovo 26 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl sprendimo dėl EGF lėšų mobilizavimo Belgijos naudai siekiant remti 2 397 tikslinių paramos gavėjų reintegraciją į darbo rinką;

E. kadangi darbuotojų atleidimas įmonėje „Van Hool“ yra susijęs su įvairiais veiksniais, kaip antai COVID-19 pandemijos poveikiu tolimojo susisiekimo autobusų paklausai ir karo Ukrainoje poveikiu sąnaudų struktūrai; kadangi 2012–2019 m. „Van Hool“ Europoje parduodavo vidutiniškai 427 vienetus per metus, tačiau 2020 m. pardavimas sumažėjo iki 287 vienetų, o 2021 m. – iki 128 vienetų; kadangi atitinkamai smarkiai sumažėjo pelnas, o didėjanti infliacija ir sutrikdytos tiekimo grandinės dar labiau padidino spaudimą įmonės maržoms; kadangi 2022 ir 2023 m. pardavimas atsigavo, tačiau išliko panašus į 2020 m. pardavimo lygį arba už jį mažesnis; kadangi iki pandemijos buvęs pardavimo lygis daugiau niekada nebuvo pasiektas ir 2024 m. balandžio 8 d. Mecheleno komercinis teismas paskelbė „Van Hool“ bankrotą; kadangi dėl to buvo atleista 2 411 darbuotojų;

F. kadangi, pasak Belgijos įmonių federacijos (VBO), Belgijos pramonė šiuo metu patiria nuosmukį; kadangi 2024 m. pirmąjį pusmetį dėl tokių įmonių kaip „Decathlon“, „Pfizer“, „Barry Callebaut“, „Audi“ ir „Sappi“ restruktūrizavimo ir bankroto pramonės sektoriuje prarasta daugiau kaip 5 000 darbo vietų;

G. kadangi dauguma buvusių „Van Hool“ darbuotojų gyvena Lyre ir aplinkinėse savivaldybėse; kadangi pramonės sektorius tradiciškai atlieka svarbų vaidmenį Lyre, todėl pramonės nuosmukis daro reikšmingą poveikį Lyro darbo rinkai; kadangi 2020 m. daugiau kaip 25 proc. Lyro darbo vietų buvo susijusios su pramone; kadangi po trejų metų, 2023 m., ši dalis vis dėlto sumažėjo daugiau nei trimis procentiniais punktais;

kadangi įmonės uždarymas labai sutrikdė vietos darbo rinką, nes, Flandrijos užimtumo tarnybų (VDAB) duomenimis, 2024 m. balandžio mėn., t. y. tą mėnesį, kai „Van Hool“ paskelbė bankrotą, nedarbas Berlare padidėjo 32 proc., Heist op den Berge – 23 proc., Neilene – 17 proc., o Lyre – 14 proc., taigi, kas dešimtas darbingo amžiaus gyventojas Lyre ir Berlare tapo bedarbiu;

H. kadangi Belgija nurodė, kad pagal EGF reglamento 7 straipsnio 4 dalį, konsultuojantis su socialiniais partneriais, buvo parengtas suderintas prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų paketas; kadangi profesinės sąjungos ir darbdavių organizacijos dalyvauja VDAB veikloje visais lygmenimis;

I. kadangi EGF lėšų didžiausia metinė suma neviršija 30 mln. EUR (2018 m. kainomis), kaip nustatyta 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, 8 straipsnyje,

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Biudžeto komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena, kad EGF tikslas – parodyti solidarumą su paramos gavėjais ir teikti jiems paramą; mano, kad EGF finansiniai įnašai pirmiausia turėtų būti skiriami aktyvioms darbo rinkos politikos priemonėms ir prie individualių poreikių pritaikytoms paslaugoms, kuriomis siekiama greitai reintegruoti paramos gavėjus padedant jiems gauti deramas ir tvarias darbo vietas pradiniame jų veiklos ar kitame sektoriuje; pabrėžia, kad svarbu paruošti darbuotojus skubiai reikalingai žaliajai ir skaitmeninei Europos ekonomikos ir visuomenės pertvarkai ir juos atitinkamai remti; atsižvelgdamas į tai pakartoja, kad Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį, nes prisideda, be kita ko, per EGF, prie teisingai pertvarkai pagal Europos žaliąjį kursą būtinų kvalifikacijų finansavimo;

2. pritaria Komisijai, kad tenkinamos EGF reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytos sąlygos ir kad Belgija turi teisę pagal šį reglamentą gauti 7 999 015 EUR finansinį įnašą, kurį sudaro 85 proc. visų išlaidų, siekiančių 9 410 607 EUR ir apimančių prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų išlaidas (9 034 607 EUR) ir parengiamosios, valdymo, informavimo ir viešinimo, kontrolės ir ataskaitų teikimo veiklos išlaidas (376 000 EUR);

3. pažymi, kad Belgija pateikė visas būtinas garantijas, kad laikomasi nacionaliniuose ir ES teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl kolektyvinio atleidimo iš darbo ir kad suteikiant galimybę pasinaudoti siūlomomis priemonėmis ir jas įgyvendinant bus laikomasi vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų;

4. pažymi, kad žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojai turi daug mažiau galimybių sugrįžti į regiono darbo rinką ir kad „Van Hool“ darbuotojų atleidimas labiausiai paveikė šias pažeidžiamas grupes; atkreipia dėmesį į atleistų darbuotojų profilį: vienas iš trijų atleistų darbuotojų yra vyresnis nei 50 metų, o aštuoni iš dešimties turi vidurinį ar žemesnį išsilavinimą ir pasenusius įgūdžius, ir mano, kad dėl laisvų darbo vietų skaičiaus mažėjimo tendencijos ir geografinio pasiskirstymo darbuotojams reikės papildomos prie poreikių pritaikytos paramos, visų pirma tikslinės pagalbos, daugiausia dėmesio skiriant kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui, siekiant padėti jiems sėkmingai įsidarbinti;

5. pabrėžia, kad Belgija patvirtino, jog priemonėms, kurioms skiriama EGF finansinė parama, nebus skiriama finansinė parama pagal kitas Sąjungos finansines priemones;

6. pažymi, kad prie individualių poreikių pritaikytas paslaugas, kurios turi būti teikiamos darbuotojams, sudaro šios priemonės: a) socialinės intervencijos patarėjas ir darbuotojų registracija, b) įdarbinimo paslaugos (administracinė ir psichologinė pagalba, individualūs vertinimai, skaitmeninių įgūdžių vertinimas, pagalba ieškant darbo arba pagalba norintiems imtis savarankiškos veiklos, patarimai, kaip derėtis dėl darbo sutarčių ir kt., c) pagalba ieškant darbo ir įdarbinimas, d) profesinis orientavimas, e) mokymas, perkvalifikavimas ir profesinis mokymas ir f) mokymas darbo vietoje; turėdamas mintyje tikslinių paramos gavėjų amžių ir išsilavinimo profilį, pabrėžia, kad teikiant individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas reikėtų atsižvelgti į konkrečius šių grupių poreikius;

7. ypač pabrėžia, jog svarbi EGF reglamento 7 straipsnio 2 dalis, pagal kurią reikalaujama, kad rengiant suderintą paketą būtų atsižvelgiama į darbo rinkos ateities perspektyvas ir būsimus įgūdžių, kurie būtų suderinami su perėjimu prie efektyvaus išteklių naudojimo ir tvarios ekonomikos, poreikius, ypatingą dėmesį skiriant įgūdžių, kurių reikia skaitmeninės pramonės amžiuje, sklaidai; palankiai vertina tai, kad paketo IRT mokymai ir papildoma parama, kuriuos numatyta teikti teikiant perdarbinimo paslaugas, apima tokius įgūdžius, visų pirma skaitmeninių įgūdžių vertinimą ir priemones, sudarančias galimybes darbuotojams pasiskolinti nešiojamąjį kompiuterį, dalyvauti naudojimosi kompiuteriu mokymuose ir gauti atsakymus į skaitmeninės srities klausimus;

8. primena, kad yra galimybė taikyti specialias laikinas priemones iš suderinto paketo, įskaitant, be kita ko, vaiko priežiūros išmokas, kaip numatyta EGF reglamento 7 straipsnio 2 dalies b punkte, siekiant palengvinti darbo ieškančių asmenų dalyvavimą siūlomoje veikloje.